

ULTIMA HORA!!

NOTA DE LA REDACCIO

Tenim aquest número a punt de sortir, quan hem rebut la informació de Barcelona.

La tasca dels nostres compatriotes és difícil, els posaran molts paranyes. Als botiflers i els traïdors cal vigilar-los; poden recolzar aldarulls, protestes i revoltes amb la única intenció de provocar la repressió. La repressió que, per uns, vol dir l'estintolament de l'actual dictadura, i, pels altres, el millor mitjà de propaganda per la dictadura oposada.

Fins a la fita hi ha un calvari de dolor, ho sabem ben certament tots els que ens ddeixem guiar per l'estel que mena a la llibertat dels homes i dels pobles; però entre germans de debò, el sofriment del camí s'endolceix d'afectes i, sobretot, es té la seguretat de no morir d'un tret per l'espallta.

Barcelona, 5 de març de 1951

Estimat amic:

Avui t'escriu per una altra qüestió, que em penso que t'interessarà conèixer a fons, puix que és molt important a aquestes altures.

Et recomano que llegeixis amb atenció els retalls de premsa que t'envio, els únics que han sortit fins aquest moment parlant del afer. Em sap greu no poguer-ho fer dels centenars de notes que han circulat de mà en mà, mecanografiades, i clavades per les parets de la ciutat des de fa quinze dies.

Tal com varem quedar, jo us tindrè al corrent del que passi, fins ara els aconteixements no tenien interès, avui tot pren un altre caire.

Començo el meu report esquemàticament.

Fa uns dos mesos, la Companyia de Tranvies, previ l'informe favorable de l'Ajuntament —tots els tinents d'alcalde en són Consellers, cobrant—, i la conformitat del govern de Madrid, per mitjà d'una Ordre Ministerial, va pujar les tarifes dels tranvies d'una manera bastant considerable; cal fer constar que des de fa anys, el servei és infame. Escàs, brut i car; els empleats, mal educats i porcs; la direcció, més porca encara. Però no va passar res més que els gemecs dels passatgers.

Després, es varen fer públiques les noves tarifes dels tranvies de Madrid: trajectes a 40 cèntims; a Barcelona, 75. A Madrid, quan es varen fer públiques les noves tarifes, els Sindicats varen protestar —cosa que ací no va passar—, i després d'un ajornament d'aplicació va quedar a 40 cèntims.

Aleshores els estudiants de Barcelona s'ho varen emprendre pel seu compte. Al començament, la campanya era portada per un grup d'estudiants del S. E. U. (la falange escolar), però com que la gent ja està farta de tots aquests, ho va aprofitar per a manifestar el seu descontentament general i va començar a no pujar als tranvies, el primer dia en una proporció del 30 al 40 per cent; el segon dia al 50. La Companyia i les "autoritats" feien broma i deien: —"Ja hi pujaran..." Però començaren a sortir notes escrites a màquina; es demanava, per telèfon, amb molta correcció, que el dia 1 de març, faria bonic que ningú no pugés al tranvia per a donar un exemple de força, ciutadana. Començaren a petar vidres dels tranvies i el dia 28 de febrer, amb un fred que pelava, gairebé no en quedava cap. Sortí la policia i comença a repartir garrotades a tort i a dret: nois, noies, homes, dones i criatures, tart els vells com els joves, reberen de valent. Això sí, els ciutadans, ni una arma, ni tan sols un trempaplomes. Els polis també foren apallissats pels estudiants, però a cops de puny, res d'cines.

I el dia 1 de març, ningú, però ningú, no agafa el tranvia. I encara dura. La gent d'Horta, de Coll-blanc, de Sant Andreu i de Badalona, si no caben al tren o als metros, van a peu amb el dinar a la mà... Ahir, diumenge, va fer un dia terrible de pluja i de vent de llevant, i avui segueix el mal temps: però els tranvies segueixen BUIDS. Al Barça hi havia un partit de campionat, es va omplernar el camp, però la gent va anar-hi a peu. No és admirable? Ni la F. A. I. ni els comunistes

en els temps que podian fer por i coaccionar a plaer, havien lograt una manifestació tan unànime. Es que és tothom; i somrient, ningú esvalota, i com més garrotades es reparteixen més tossuderia hi ha.

L'alcalde ja ha plegat, el governador ja està a punt... i la Companyia ja porta perduts uns quants milions. La frasse, és: "Resistir és vèncer".

Després d'aquest experiment anirem per una altra cosa: els diaris, per exemple.

La sardina, que es ven a 25 pessetes el quilo (imagina't els preus dels peixos de qualitat), fa pocs dies que les compradores indignades, als mercats, la trepitjaren. Això ja està enjagat.

Tothom fa broma amb les "autoritats". Es dediquen de preferència al governador, que es diu Baeza Alegria. Li han tret molts redolins i cuplets; és fàcil perquè té una fulana que es diu Carmen de Lirio, que treballa al Còmic.

"De dia, Alegria.
De noche, de Lirio.

Tu que cada noche te acuestas con Alegria,
has que rebajen el precio del (tranvia..."

Es freqüent veure un test amb un lliri a la via del tranvia, els estudiants es passen amb un petit lliri de roba al trauc; i un d'ells anava per la Rambla, dissabte a la tarda, amb una ampolla d'aigua del Carme en una mà i un lliri a l'altra.

Tot això és greu; doncs cal tenir en compte que l'augment del preu de les tarifes es va fer per una Ordre governamental. Pot ser anul·lat, per voluntat i imposició del poble, que en u nestat totalitari, com el d'Espanya i Rússia, no compta per a res?

Es un acte de ciutadania que no s'havia donat mai enlloc del món de les dictadures brutals que avui s'estilen. Repeteixo que als tranvies no hi puja ni una persona, encara que plogui. Es formidable! Després de les notes que publica avui el "Full", las "fuerzas vivas" que les varen redactar creien que avui s'hauria acabat, Sí, Sí... NINGU!!!

"El Cabecilla" —com diuen ara al "Caudillo"—, quan rep les cartes credencials dels ambaixadors que sense vergonya van tornant, els fa un discurs que comença dient: "Bienvenidos seáis, señor Embajador, a una de los raros países del mundo donde reina el orden, la paz y el bienestar social..." Es definitiu. Els catalans som una cosa seriosa. Els alemanys foren propietat de Hitler, els russos ho són de Stalin..., nosaltres no en tindrem mai d'amo.

Al racionament acostumen a endossar-nos de tant en tant unes monetes de l'Argentina, petites, dures i corcacs, que ningú no les vol. Per a obligar a comprar-les, si no les vols no et donen l'oli (d'embarrat) o l'arròs; i la gent, renegant, se les queda. Aquesta era l'ordre per a dissabte passat, però el "Servicio de abastecimientos" —por si las moscas— va fer saber als adroguers que si algú no volia aquella porqueria, podia deixar-les.

LA BALDUFA —com li diem nosaltres— comença a perdre força.

ANECDOTARI

El dia 1 de març, a les 9 del martí, davant de la Universitat: Una dona del poble, amb un cistell, fa parar un 56 buid. La gent que passa li diu:

—Què feu? No veieu que avui no s'hi puja al tranvia?

La dona es queda tota parada, i contesta:

—Ai, dispensin! I es posa a caminar.

Després de dinar, davant del Coliseum, un home, un treballador, fa parar un 54. S'obren les portes centrals i fa butifarra al cobrador. El tranvia arrenca altra vegada.

Davant de can Comas para un 29 esperant el llum verd. La gent del carrer esbronca un passatger assegut dintre. S'obre la finestra i el passatger gira la solapa i ensenya la xapa, dient: "Soy Policia". La gent contesta, rient, "Així, bueno!"

Un senyor ben vestit camina pel Passeig de Gràcia amb un tranvia de joguina lligat amb un fil. Serios, ell.

Un home d'uns 60 anys, amb dos paquets a l'esquena baixa per la Rambla en patinet. Tothom li fa pas.

Dissabte, a la tarda, al pla de l'ós. Una paradeta de tranvies de joguina.

Un noi, dijous, intenta pujar a un 33 a les Drassanes, un dels guàrdies li diu: —No suba usted, hombre, no ve que vamos a hacer el ridiculo..."

Divendres, cap al tard, dos nois clavaven les consignes del dia a la pared. La mestressa del quiosc de diaris de davant del Liceu crida l'atenció de la policia. Cops de goma als nois. La gent cala foc al quiosc. L'apaguen. Una estona després hi tornen. Finalment la dona tanca. Li cremaren.

Els estudiants demanen per fer una manifestació divendres a la tarda davant del Govern Civil. El Governador els prometé que no serien maltractats si "guardaban compostura"... "Palabra de honor, señor gobernador". I així fou. Pancartes al·lusives als tranvies, correcció i serietat. La policia, quieta. Quan foren sota el balcó del Palau i el Governador sortí, tots a la una començaren a cridar, —"Carmen de Lirio... Carmen de Lirio..."

—23-14-30... —Aquí Tranvies, diga!— Escolti, vol dir-me quan posen a subasta els tranvies que me'n vull comprar un per mí?

—Per mí ja els poden cremar tots... Cert.